

АНОТАЦІЯ

Бочков П.М. Корекція функції рівноваги у дошкільників з порушеннями опорно-рухового апарату засобами адаптивного фізичного виховання. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 016 Спеціальна освіта – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2021.

Зміст анотації

Дослідження присвячене проблемам корекції функції

рівноваги у дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату, у яких спостерігається синдром постурального дефіциту.

Обґрунтовано науково-педагогічні основи та інноваційну методичку корекції функції рівноваги у дошкільників з порушеннями опорно-рухового апарату засобами адаптивного фізичного виховання.

Сформульовано авторські методи розвитку і корекції стану функції рівноваги зазначеного контингенту дітей.

Побудовано робочу модель розвитку і корекції функції рівноваги у дітей дошкільного віку

з порушеннями опорно-рухового апарату засобами адаптивного фізичного виховання.

Розроблено комплексну методичку діагностування стану функції рівноваги у дошкільників на основі поєднання можливостей медичних проб Ромберга, авторських тестів М. М. Єфименка та комп'ютерного дослідження за допомогою стабілометрії (стабілометричної платформи «Стабілан-01»).

Виявлено та охарактеризовано особливості функції рівноваги у дошкільників з порушеннями опорно-рухового апарату порівнянно зі здоровими

однолітками.

Розроблено алгоритм методики корекції функції рівноваги у дітей зазначеного контингенту на основі виявлення домінантного порушення в координації основних каналів функції рівноваги (вестибулярного, зорового, пропріоцептивного, окулomotorного та подарного).

Набули подальшого розвитку комплекс традиційних методів, прийомів, форм та педагогічних умов корекції функції рівноваги у дошкільників з порушеннями опорно-рухового апарату, що значно підвищує кінцевий цільовий результат.

Практичне значення

отриманих результатів полягає в тому, що розроблена авторська методика розвитку і корекції функції рівноваги у дошкільників із порушеннями опорно-рухового апарату вже втілюється в практику дошкільної освіти і може використовуватися не лише у спеціальних закладах (спеціалізованих закладах дошкільної освіти, центрах реабілітації, лікарнях, санаторіях тощо), а й у дитячих садочках комбінованого типу та розвивальних дошкільних закладах із інклюзивною формою навчання. Це значною мірою сприяє

підвищенню ефективності фізичного розвитку дітей і впливає на поліпшення їх майбутньої соціальної адаптації.

Розроблена інноваційна комплексна методика педагогічного діагностування особливостей стану функції рівноваги у дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату дає можливість на практиці проводити більш об'єктивні дослідження цієї функції і загального стану фізичного розвитку дітей.

Запропоновано оригінальні комплекси коригуючих фізичних вправ для кожного з п'яти каналів постуральної системи апломбу, які

позитивно зарекомендували себе на практиці. Це дає змогу педагогу більш ретельно планувати відповідні корекційні заходи, спираючись на можливості адаптивного фізичного виховання, і отримувати відчутний кінцевий корекційний результат.

Методичні напрацювання дослідження можна використовувати під час педагогічних нарад у різних закладах дошкільної освіти, на нарадах співробітників у лікарнях, санаторіях, реабілітаційних центрах, на батьківських зборах та під час консультацій, присвячених підвищенню ефективності

фізичного розвитку та рухової реабілітації вказаного контингенту дошкільників.

Отримані теоретичні і практичні напрацювання можна застосовувати в навчальному процесі відповідних середніх спеціальних та вищих педагогічних закладів у межах орієнтовних курсів «Теорія та методика адаптивного фізичного виховання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату», «Методика викладання адаптивного фізичного виховання в спеціальних закладах дошкільної освіти», при розробці навчальних курсів «Традиційні та інноваційні підходи в системі

фізичного виховання та оздоровлення дітей з особливими освітніми потребами», «Профілактика і корекція порушень опорно-рухового апарату у дітей дошкільного віку», «Інклюзивне фізичне виховання дітей з обмеженими можливостями здоров'я» – для обласних академій та інститутів післядипломної освіти педагогів.

Ключові слова: адаптивне фізичне виховання, корекція, функція рівноваги, дошкільники з порушеннями опорно-рухового апарату.

ABSTRACT

Vochkov P. M. Balance function

correction of preschoolers with musculoskeletal system disorders by means of adaptive physical education.

– Qualified scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation of the degree doctor of philosophy in the specialty 016 Special education – Kyiv National State Pedagogical University named after. M.P Dragomanova, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, 2021.

Abstract content

The study is devoted to the problems of balance function correction of preschool children with musculoskeletal system disorders, which have a syndrome of postural

deficiency.

Scientific and pedagogical bases and innovative methods of balance function correction of preschoolers with musculoskeletal system disorders by means of adaptive physical education are substantiated.

Author's methods of development and state correction of the balance function of the specified children contingent are formulated.

A working model of development and balance function correction of preschool children with musculoskeletal system disorders by means of adaptive physical education is built.

A comprehensive method for

diagnosing the balance function state of preschoolers based on a combination of Romberg's medical tests, Efimenko author's tests and computer research with help of stabilometry (stabilometric platform "Stabilan-01") has been developed.

Balance function peculiarities of preschoolers with musculoskeletal system disorders in comparison with healthy peers have been identified and characterized.

An algorithm for the balance function correction method of this children contingent based on the detection of a dominant disorder in the coordination of the main channels of the postural aplomb system (vestibular,

visual, proprioceptive, oculomotor and gift).

A set of traditional methods, techniques, forms and pedagogical conditions for the balance function correction of preschoolers with musculoskeletal system disorders, which significantly increases the final target result, *has been further developed.*

The practical significance of the obtained results is that the author's method of balance function development and correction of preschoolers with musculoskeletal system disorders has been developed and implemented in the practice of preschool education, that can be used

not only in special institutions (specialized preschool institutions, rehabilitation centers, hospitals, sanatoriums, etc.), but also in kindergartens of the combined type and developmental preschool institutions with an inclusive form of education. This greatly increases the effectiveness of physical development of children and improves their future social adaptation

The developed innovative complex technique of pedagogical diagnosing of balance function condition features of preschoolers with musculoskeletal system disorders gives the chance in practice to carry out more objective researches of this

function and the general condition of children physical development of as a whole.

Original sets of corrective exercises for each of the five channels of the postural aplomb system are proposed, which have been proven in practice. That's why the teacher can more carefully plan appropriate corrective measures, based on the possibilities of adaptive physical education, and get a tangible final corrective result.

Methodical developments of research can be used at pedagogical meetings in various preschool institution, at meetings of employees in hospitals, sanatoriums, rehabilitation

centers, at parent meetings and consultations devoted to efficiency increase of physical development and motor rehabilitation of the specified preschoolers contingent.

The obtained theoretical and practical developments can be applied in the educational process of colleges and pedagogical universities as courses: "Theory and methods of adaptive physical education of children with musculoskeletal system disorders", "Methods of teaching adaptive physical education in special preschool institutions"; in the development of training courses: "Traditional and innovative approaches in the system of physical

education and rehabilitation of children with special educational needs", "Prevention and correction of musculoskeletal system disorders of preschool children", "Inclusive physical education of children with disabilities" – for regional academies and institutes of postgraduate education of teachers.

Key words: adaptive physical education, correction, balance function, preschoolers with musculoskeletal system disorders.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у вітчизняних фахових

1. Бочков П. Н. Модель формирования постуральных механизмов у детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата средствами коррекционного физического воспитания. *Наукові записки*. Харків, 2019. Випуск 44 . С. 24-33.
2. Бочков П. М. Постурологія у фізичній реабілітації осіб з порушеннями опорно-рухового апарату. *Науковий вісник*. Одеса, 2018. Випуск 1. С. 12-16.
3. Бочков П. Н. Основные средства формирования и

коррекції поструральних механізмів у дошкільників з порушеннями опорно-двигательного апарата.

Наукові записки. Бердянськ, 2019. Випуск 1 . С. 134-146.

4. Ефименко Н. Н. Бочков П. Н. Стабилометрия и педагогическая диагностика состояния равновесия у дошкольников с нарушениями опорно-двигательного аппарата. *Науковий часопис.* Київ, 2018. Випуск 36. С. 33-42.

Публікації в наукових періодичних виданнях інших держав, які стосуються напряму дисертації

5. Мога Н. Д., Бочков П. Н. Принципы формирования постуральных механизмов у детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата. *Весці БДПУ (Серія 1)*. Минск, 2018. № 4. С. 3-10.
6. Bochkov P. N., Moga N. D. Correctional strategy and tactics of equilibrium disorders overcoming of preschoolers. *Eurika*, 2020. P. 64-71.